

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Kiss Vilmos Ügyvédi Iroda, ügyintéző: dr. Kiss Vilmos ügyvéd által képviselt I - IV. rendű felpereseknek, a dr. Szentkirályi József ügyvéd által képviselt Magyar Biztosítók Szövetsége alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt indított perében, a Fővárosi Törvényszék 2012. december 18. napján meghozott, 38.P.20.311/2012/12. számú részítélete ellen, a II-IV. rendű felperesek részéről 14. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán, meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részítéletét ítéletnek tekinti, és azt helybenhagyja.

Kötelezi a II. rendű felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 22.860 (huszonkétezer-nyolcszázhatvan) forint másodfokú perköltséget. Kötelezi a III. és IV. rendű felpereseket, hogy 15 napon belül fizessenek meg az alperesnek személyenként 5.700 (ötezer-hétszáz) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 264.000 (kétszázhatvannégyezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest az I. rendű felperes részére 12.000.000 forint, a II-IV. rendű felperesek részére egyenként 5.000.000 forint nem vagyoni kártérítés, továbbá a III. rendű felperes részére 70.000 forint temetési költség és annak késedelmi kamata megfizetésére kötelezte, ezt meghaladóan pedig a keresetet elutasította. Az alperes fellebbezése és a II-IV. rendű felperesek csatlakozó fellebbezése folytán az ítéltábla a nem fellebbezett rendelkezések érintése nélkül az ítéletnek az I-IV. rendű felperesek nem vagyoni kártérítésére és az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseit helybenhagyta, a II-IV. rendű felperesek járadékköveteléseit elutasító rendelkezéseit pedig hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb

határozat hozatalára utasította. A jogerős részítélet indokolása szerint az I. rendű felperes édesapja, a II. rendű felperes házastársa, a II-IV. rendű felperesek gyermeke 2003. március 2-án közúti balesetben elhunyt. A károkozó kötelező gépjármű felelősségbiztosítással nem rendelkezett. A felperesek nem vagyoni kárigényüket 2005. január 20-án jelentették be az alperesnek, majd 2009. február 5-én indítottak pert nem vagyoni káruk megtérítése iránt. A per során 2010. január 26-án terjesztették elő járadékigényüket. A felperesek járadékigényének érdemi elbírálására az ítéletábra azért nem látott lehetőséget, mert a rendelkezésre álló adatokat nem találta elegendőnek az elévülés kérdésének megítéléséhez. Annak további vizsgálatát tartotta szükségesnek, hogy a büntető bíróság megállapította-e a károkozó felelősségét olyan bűncselekmény elkövetéséért, amely a felperesek kárát okozta.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság beszerezte a Budakörnyéki Bíróság 17.B.403/2005/20. számú és 2007. október 15-én jogerős ítéletét, amely Balázs Béla vádlott bűnösségét segítségnyújtás elmulasztásának vétségében állapította meg. Az ítélet tényállása tartalmazta azt is, hogy a vádlottal szemben halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt a nyomozást az ügyészség 2005. március 25-én megszüntette.

A II-IV. rendű felperesek fenntartották a járadékigényüket. A II. rendű felperes havi 30.000 forint kiskorú nevelési és gondozási, illetve havi 30.000 forint háztartási kisegítő költség, a III-IV. rendű felperesek személyenként havonta 10.000 forint háztartási és 5.000 forint kerti kisegítő költségük megtérítésére tartottak igényt 2003. március 2. napjától kezdődően, a 2016. január 9. napjáig, az I. rendű felperes nagykorúvá válásáig igényelt nevelési-gondozási járadék kivételével, véghatáridő nélkül.

Az alperes az elévülésre alapított ellenkérelmét kiegészítette azzal, hogy a bíróságok már a nem vagyoni kártérítés megállapítása során figyelembe vették azokat a tényeket, amelyekre a felperesek a járadékigényüket alapították. Hivatkozott arra, hogy a nevelési és gondozási költség címén járadék megállapítása indokolatlan az I. rendű felperes által kapott árvaellátásra figyelemmel. A III-IV. rendű felperesek pedig nem bizonyították, hogy a háztartási és kerti munkákat nem tudják ellátni és azokat mással végeztetik. Másodlagosan azzal is érvelt, hogy igényérvényesítési késedelmükre tekintettel a járadék legfeljebb az igénybejelentés időpontjától lehet alapos. A kiesett háztartási és ház körüli munkák címén pedig a II. rendű felperes járadék-igénye havi 10.000 forint erejéig elfogadható. Az ár- és értékviszonyok változásához képest egyebekben 2003-2006. között havi 5.000 forint, 2007 és 2009 között havi 8.000 forint, 2010-től pedig havi 10.000 forint járadékot tartott összecszerűségében elfogadhatónak.

Az elsőfokú bíróság részítéletet hozott, amellyel a II-IV. rendű felperesek keresetét elutasította. Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a Ptk. 360. § (4) bekezdésének a bűncselekménnyel okozott károkra vonatkozó elévülési szabálya a perbeli esetre csak abban az esetben lett volna alkalmazható, amennyiben a felperesek kára a segítségnyújtás elmulasztása vétségének elkövetésével okozati

összefüggésben keletkezett. Utalt arra, hogy a károkozó büntetőjogi felelősségét a bíróság más bűncselekmény tekintetében nem állapította meg. A terhére jogerősen megállapított bűncselekménynek pedig a felperesek hozzátartozójának a halála nem volt tényállási eleme. A büntetőeljárás cselekményei ezért az elévülést nem szakították meg. A Ptk-nak az elévüléssel kapcsolatos általános szabályai alapján pedig a felperesek járadékigénye elévült. A járadék iránti követelésüket ugyanis sem a 2005. január 20-ai peren kívüli igénybejelentés, sem a 2009. február 5-ei keresetlevél nem tartalmazta. Kiemelte, hogy a felperesek a felszólításukban, illetve a keresetlevelükben még a későbbi kárigényük alapjául szolgáló tényeket sem jelölték meg. Megjegyezte, hogy a felperesek követelése a büntetőeljárásnak az elévülés nyugvására okot adó eseménykénti értékelése esetén is elévült, mert egy éven belül igényüket bíróság előtt nem érvényesítették.

A részítélet ellen a II-IV. rendű felperesek terjesztettek elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak hatályon kívül helyezését és új eljárás lefolytatásának elrendelését, másodlagosan a megváltoztatását és alperesnek a keresetük szerinti marasztalását kérték. Fenntartották azon álláspontjukat, hogy a büntető bíróság ítélete a perrel érvényesített kártérítési követelés vonatkozásában az elévülést megszakította. Hangsúlyozták, hogy az alperes sem peren kívül, sem a per folyamán nem vitatta, hogy az irányukban fennálló kártérítési kötelezettsége a büntető bíróság ítéletének tényállásán alapul, és a jogerősen megállapított bűncselekménnyel van okozati összefüggésben. A járadékigényük elévülését csak a Ptk. általános elévülési szabályai alapján állította. Az elsőfokú bíróság határozatát ezért a Pp. 3. § (2) bekezdésének megsértésével hozta. Fenntartották a megismételt eljárásban az elévülés tekintetében általuk már kifejtett álláspontjukat, miszerint a Ptk. 280. § (3) bekezdése szerinti igényérvényesítési határidő csupán a baleseti járadék követelésekre vonatkozik, a kártérítési járadék követelésüket azonban nem korlátozta. Hangsúlyozták, hogy kárigényüket öt éven belül bejelentették és érvényesítették. A bejelentésük tartalmazta az érvényesített jog pontos megjelölését, ezért az elévülést minden lehetséges kártétel - így a csak a későbbiekben előterjesztett járadékigény - tekintetében megszakította.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú részítélet helybenhagyására irányult. Ellenkérelmében az alperes azt emelte ki, hogy az elsőfokú bíróság határozatát az ítélőtábla iránymutatásának megfelelően hozta meg. Az ellenkérelmére tekintettel az elévülés kérdését a bíróságnak hivatalból vizsgálnia kellett és a bizonyítási eljárás eredménye alapján az elévülést a megjelölttől eltérő indokok alapján is megállapíthatta.

A II-IV. rendű felperesek fellebbezése nem megalapozott.

A felperesek egyösszegű vagyoni és nem vagyoni kártérítésre vonatkozó igényének jogerős elbírálását követően az elsőfokú bíróság a II-IV. rendű felperesek járadékigényéről hozott határozatot, amelyet részítéletnek tekintett. A határozat alapján azonban a perben érvényesített valamennyi kereseti kérelem elbírálásra került, nem maradtak még tárgyalásra szoruló, további kereseti kérelmek. Az

elsőfokú bíróság határozata ezért a Pp. 213. § (1)-(2) bekezdésére figyelemmel ténylegesen ítélet volt, azt az ítéletábra is ekként bírálta felül. A felperesek fellebbezésükben a határozat egészét támadták, így annak első fokon jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés].

Az elsőfokú bíróság teljesítette az ítéletábra részítéletében a hatályon kívül helyezett rendelkezések tekintetében az új eljárásra vonatkozóan adott utasításokat. A megismételt eljárás során eljárási szabálysértés nem történt. További bizonyításra nem volt szükség, és a feleknek egyébként sem volt az elsőfokú bíróság által mellőzött bizonyítási indítványa. Mindezek miatt az ítéletábra álláspontja szerint nem volt ok az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezésére, az a rendelkezésre álló adatok alapján érdemben felülbíráható volt.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéletábra a döntésével és nagyrészt annak jogi indokaival is egyetértett. A fellebbezésben foglaltakra figyelemmel pedig a következőket emeli ki:

A Ptk. 360. § (4) bekezdése a bűncselekmény büntethetősége elévülésének szabályait abban az esetben rendeli alkalmazni, hogy ha a kárt bűncselekménnyel okozták. A felperesek vagyoni és nem vagyoni kára abból keletkezett, hogy a balesetben hozzátartozójuk elhunyt. Az alperes helytállási kötelezettsége azért állt fenn, mert a károkozó kötelező gépjármű felelősségbiztosítással nem rendelkezett. A károkozó bűnösségét azonban a büntetőbíróság csupán segítségnyújtás elmulasztásának vétségében állapította meg jogerős ítéletével. A Btk. 172. § (1) bekezdésében szabályozott bűncselekménynek pedig nem képezte törvényi tényállási elemét a halálos eredmény bekövetkezése. A rendelkezésre álló adatok szerint az ügyészség a károkozóval szemben a halálos közúti baleset gondatlan okozásának vétsége miatt indított nyomozást bizonyítottság hiányában megszüntette. A felperesek pedig nem bizonyították, hogy ezt követően a hozzátartozójuk haláláért a károkozó büntetőjogi felelősségét a bíróság jogerősen mégis megállapította.

A II-IV. rendű felperesek a néhai kiesett tevékenysége ellenértékének a megtérítésére tartottak igényt. A felperesek ebből eredő kára a néhai halálának időpontjában bekövetkezett. A Ptk. 360. § (1) bekezdése alapján a kártérítés a károsodás időpontjában esedékessé vált. Az előzőekben kifejtettek szerint a felperesek kárigényének elévülésére a Ptk. 360. § (4) bekezdésének speciális szabálya nem volt alkalmazható. Ennek hiányában a felpereseknek azt kellett bizonyítaniuk, hogy kártérítési követelésük elévülését - a Ptk. 327. § (1) bekezdésében foglaltak szerint - három éven belül megszakították. A kárukat ugyanis gépjármű üzemeltetése során okozták. A Ptk. 345. § (4) bekezdése értelmében pedig a veszélyes üzem működéséből eredő kártérítési követelések három év alatt évülnek el.

A Ptk. 355. § (4) bekezdése értelmében a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés, az elmaradt vagyoni előny, továbbá a károsultat ért vagyoni és

nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges kárpótlás vagy költség minősül kárnak. Ezek a károkozó magatartáshoz, illetve egymáshoz képest sem feltétlenül azonos időpontban merülnek fel. Az azonos károsító magatartásból eredő valamelyik kár megtérítése iránti igény érvényesítése ezért nem tekinthető valamennyi kárigény érvényesítésére vonatkozó cselekménynek. Nem volt helytálló tehát a felperesek azon jogi álláspontja, hogy a nem vagyoni káruk megtérítésére irányuló írásbeli felszólítás, illetve ezt követően a nem vagyoni kárigényük bíróság előtt való érvényesítése a vagyoni káruk tekintetében is megszakította az elévülést. A járadékigényük bíróság előtti előterjesztésének időpontjáig az elévülés már bekövetkezett, ennek következtében azt a Ptk. 325. § (1) bekezdése értelmében bírósági úton érvényesíteni már nem lehetett.

Mindezekre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyja.

A II-IV. rendű felperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése és 82. § (2) bekezdése alapján kötelesek az alperes áfát tartalmazó ügyvédi munkadíjából álló másodfokú perköltségét megfizetni.

Az ítéltábla a korábbi eljárásban előterjesztett csatlakozó fellebbezés és a jelen eljárásban előterjesztett fellebbezés illétéke közötti különbséget viselése felől a felperesek költségmentességére figyelemmel, a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2013. december 3.

Világhyiné Dr. Böcskei Terézia s. k.
a tanács elnöke

Dr. Csóka István s. k.
Sándor s. k.
előadó bíró

Dr. Lente
bíró

A kiadmány hitelül:
dr. Remesné Sütő Petra
bírósági ügyintéző